

Utlåtande 2013:104 RIII (Dnr 328-1779/2012)

En träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm

Motion (2012:66) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:66) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om ”En träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Regina Kevius anför följande.

Ärendet

Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) föreslår i en motion (2012:66) att Stockholms stad bör bygga en träningshall för bandy, konståkning samt skridsko.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, GT 76 bandy, Hammarby bandy, Spånga/Bromstens Bandyklubb, Stockholms konståkningsförbund, Stockholms bandyförbund samt Svenska skridskoförbundet. GT 76 bandy, Hammarby bandy, Stockholms konståkningsförbund samt Stockholms bandyförbund har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret konstaterar att förslagen i motionen tangerar det uppdrag som kommunfullmäktige gav idrottsnämnden och kommunstyrelsen i samband med budgeten för 2013.

Fastighetsnämnden konstaterar att ett första utredningsbeslut är fattat men att investeringen är svår att rymma inom befintlig investeringsram.

Idrottsnämnden anser motionen besvarad med hänvisning till att projekteringen av en bandy- och skridskohall redan är påbörjad.

Farsta stadsdelsnämnd konstaterar att det finns ett behov av träningsmöjligheter för de nämnda idrotterna i Stockholm och ställer sig positiv till stadens planer på att bygga en bandy- och skridskohall på Tallkrogens bollplan.

Spånga/Bromstens Bandyklubb anser att det är positivt att Stockholms stad investerar i en bandy- och skridskohall samt påpekar att det är viktigt att anläggningen görs tillgänglig för ungdomslag.

Svenska skridskoförbundet anser att det är positivt att det byggs en bandy- och skridskohall i Stockholm men påpekar att man även bör beakta Roller Derbys möjligheter att nyttja anläggningen.

Mina synpunkter

Bandyn är en folkkär idrott med gamla anor i Stockholm. Samtidigt är intresset för konståkning och andra skridskosporter som hastighetsåkning fortsatt stort. Det är viktigt att Stockholms stad kan erbjuda goda förutsättningar för såväl bandyn som andra skridskosporter att bedriva och utveckla sin verksamhet i Stockholm, framför allt breddverksamhet med inriktning på barn och unga.

Idrottsnämnden beslutade den 16 april 2013 att påbörja projekteringen av en träningsanläggning för bandy, skridsko samt konståkning på Tallkrogens bollplan. I det beslut som nämnden fattade framgår att man även ska titta på möjligheten för Roller Derby och inlines att nyttja anläggningen utanför issäsong. Detta för att maximera nyttjandet av anläggningen.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2012:66) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Miljöpartiet har länge drivit att det måste byggas en hall för bandy. Behovet är stort eftersom säsongen utomhus är så kort. År 2008 lade Miljöpartiet en motion om bygget av en bandyhall, som avslogs av den moderatledda majoriteten i fullmäktige år 2010. Det är mycket glädjande att frågan om en bandy- och skridskohall för Stockholms föreningar nu är nära ett förverkligande.

En träningshall för bandy är nödvändigt både för att ungdomsbandyn ska kunna växa ytterligare och för att elitbandyn ska ha rimliga förutsättningar. Bristen på goda träningsmöjligheter är en stor begränsning för utövarna av dessa idrotter och för idrotternas potential att växa.

Konståkningen är en av de populäraste idrotterna för flickor, med omkring 3 000 utövare i Stockholmsregionen, varav över 90 procent flickor/kvinnor. Det är mycket viktigt ur jämställdhetssynpunkt att bland annat konståkningen ges goda förutsättningar att utöva sin idrott. Förvaltningen bör i nära dialog med Stockholms Konståkningsförbund se till att konståkningssporten får tider i den nya anläggningen eller ges utökade tider i stadens befintliga anläggningar.

Det är viktigt att den mest miljövänliga och energieffektiva tekniken används i den nya bandyhallen. Taket på hallen är en resurs för solceller och bör förses med detta. Möjligheterna att skapa en konståkningshall genom att vika en av stadens nuvarande ishallar till enbart konståkning bör utredas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:66) av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om ”En träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 21 augusti 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Regina Kevius

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

Vi välkomnar förslaget att bygga en bandyhall i Stockholm men är i grunden skeptiska till placeringen vid Tallkrogens BP. Det hade varit bättre om bandyhallen placerats vid Gubbängens IP. Det fanns tunga argument för det; det hade blivit mycket billigare och det hade kunnat nyttjas av fler aktörer än bara bandy och skridsko.

ÄRENDET

Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) föreslår i en motion (2012:66) att Stockholms stad bör bygga en träningshall för bandy, konståkning samt skridsko.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, GT 76 bandy, Hammarby bandy, Spånga/Bromstens Bandyklubb, Stockholms konståkningsförbund, Stockholms bandyförbund samt Svenska Skridskoförbundet. GT 76 bandy, Hammarby bandy, Stockholms konståkningsförbund samt Stockholms bandyförbund har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret noterar att förslagen i motionen tangerar det uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2013 där idrottsnämnden tillsammans med kommunstyrelsen ges i uppdrag att påbörja planeringen för att bygga en regional bandyhall. I enlighet med uppdraget antog idrottsnämnden den 16 april ett kompletterande inriktningsbeslut för byggande av en bandyhall i Tallkrogen.

I beslutet gavs Idrottsförvaltningen i uppdrag att överlämna en uppdragsbeställning till fastighetskontoret att hos stadsbyggnadskontoret beställa en ny detaljplan för Tallkrogens BP samt ta fram underlag, till en beräknad utredningskostnad om 2,0 mnkr, inför ett gemensamt förslag till inriktningsbeslut under hösten 2013.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen anses besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 5 mars 2013 att besvara remissen om motion om en träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm i enlighet med fastighetskontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordförande Jakop Dalunde m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Sonja Pagrotsky m.fl (S) och Sebastian Wiklund (V), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Fastighetsnämnden har som huvudsakligt uppdrag att tillhandahålla lokaler och anläggningar för stadens egna verksamheter. Det gäller exempelvis idrottsanläggningar. Nya byggprojekt som ska finansieras inom fastighetsnämndens ram för investeringar i idrottsanläggningar, utförs normalt på uppdrag från idrottsnämnden enligt den genomförandeprocess som beslutats. Det innebär att idrottsnämnden utifrån kända behov prioriterar vad man vill beställa av fastighetsnämnden. Som underlag för en sådan beställning, tar idrottsförvaltningen fram ett projektknutet verksamhetsprogram. Fastighetskontoret gör själv ingen prioritering av verksamhetens behov till exempel i detta fall behovet av en träningshall för bandy, konståkning och skridsko, i förhållande till behovet av andra idrottsanläggningar.

Eftersom de förvaltade idrottsanläggningarna hyrs ut med självkostnadshyra till idrottsnämnden, kan kontoret i sitt remissvar inte heller redovisa vilken hyra som uppförande av en bandyhall skulle medföra för hyresgästen. Självkostnadshyran består av kostnader för drift, underhåll och kapitalkostnader. Det sistnämnda innebär att ett underlag för att kunna beräkna totalkostnaden för projektet måste finnas framtaget för att kunna beräkna hyran. I motionen om bandyhallen föreslås att olika möjligheter till finansiering ska utredas inklusive alternativ med staden som ägare eller delägare.

Ett projekt av den omfattning som en bandyhall handlar om, kan inte inrymmas inom den ordinarie investeringsramen. Det skulle i så fall kanske behöva ta halva budgetramen i anspråk. Budgeten för investeringar i idrottsanläggningar 2013 uppgår till cirka 200 mnkr. Behovet av investeringsmedel för olika projekt under de kommande åren, redovisas i det upprättade treårsprogrammet som genomförande-projekt, planeringsprojekt inom budget samt planeringsprojekt utom budget. Stora planeringsprojekt över 300 mnkr, redovisas separat.

Förutom att hallen ska vara avsedd för bandy, föreslås i motionen att en separat yta ska anläggas bredvid bandyisen för konståkning. Något som är svårt att inrymma på

den yta som finns disponibel om Tallkrogen väljs som lokalisering. Konståkningsytan ska enligt motionen ha samma mått som en ishockeyrink. Däremot förutsätts enligt motionen att bandyisen också ska kunna användas för vanlig skridskoåkning. Ett förslag som också framförs i motionen är att det ska finnas möjligheter att i framtiden bredda hallen för att uppföra en läktare utmed ena långsidan. Hallen skulle då kunna användas som arena för tävlingsmatcher. Det innebär en anpassning redan från början till detta.

Några jämförelser med andra bandyhallar

I Sverige finns idag tolv bandyhallar som uppförts till varierande kostnad. Samliga är utförda under perioden 2003-2010. De kostnader som redovisas, varierar mellan 17,2 mnkr (Ale Arena i Bohus) och över 250 mnkr (Vänersborg). Många exempel visar på svårigheter att få driftsekonomin att gå runt och konkurser har inträffat. Alehallen finansierades med ett borgenslån från kommunen men såldes sedan tillbaka till kommunen efter konkurs då kommunen beslöt att inte skjuta till mer pengar. Hallen i Sandviken (Göranssons Arena) från 2009 med byggkostnad 230 mnkr finansierades som en gåva till kommunen från de Göranssonska Stiftelserna, beskrivs i media som en ekonomisk mardröm där verksamheten första året gick med 10 mnkr i förlust som andra året växte till 20 mnkr. Med ovanstående exempel vill fastighetskontoret peka på de ekonomiska svårigheter som driften av en bandyhall kan innebära. Detta är något som man från början bör vara medveten om.

Samtliga hallar är byggda med de mått som Svenska bandyförbundet rekommenderar. Spelytan kan variera från 100x60 meter till 105x68 meter. Detta gäller vid överbyggnad av en befintlig ispis. Vid nybyggnad av en hall, ska spelytan vara 105x65 meter. Detta gäller för en hall som ska användas som arena, det vill säga matcher i elitserien och allsvenskan för damer och herrar. Vissa avsteg från de krav som gäller för en arenaanläggning tillåts för en hall som endast utnyttjas för träning eller spel i division 1 eller lägre serier. De avsteg det då handlar om gäller komfort, säkerhet beträffande vissa mått, inredning med mera.

Tekniska krav enligt Svenska Bandyförbundet

Enligt remissen föreslås två alternativa lägen för en bandyhall med hänvisning till en tidigare utredning som idrottsförvaltningen gjort. Det ena är Tallkrogen (Tallkrogens BP) och det andra Gubbängen (nuvarande bandybana vid Gubbängens IP). Den totala begränsningsytan för Tallkrogens BP har uppmätts till cirka 8 700 kvm och för den befintliga isbanan i Gubbängen till 10 700 kvm. Den sistnämnda ytan är avgränsad av en tennishall, några mindre byggnader och vägar (Örbyleden och Majrovägen). Ytan i Tallkrogen avgränsas främst av Nynäsvägen och tunnelbanan. Rent teoretiskt skulle båda ytorna kunna utnyttjas sett ut areasympunkt för en enklare bandyhall. Till själva spelytan om 105x65 meter (6 825 kvm) tillkommer visst säkerhetsavstånd (1 meter med is och ytterligare 1 meter till eventuell läktare) utmed långsida och 4 + 3 meter på kortsidor. Det innebär 119x67 meter det vill säga 7 970 kvm för en hall som ska kunna nyttjas för matcher i elitserien och allsvenskan. Till detta ska läggas yta för omklädning, toaletter, duschrum, förråd med mera, vilket innebär att nuvarande yta på Tallkrogens BP är i minsta laget. Nuvarande bandybana på Gubbängen har uppmätts

till cirka 7 000 kvm.

Enligt remissen föreslås att hallen ska ha separata ytor för bandy och skridsko (delar yta) samt konståkning. Det sistnämnde i form av en bredvidliggande ispist av samma storlek som en ishockeyrink, det vill säga 60x30 meter (1 800 kvm). Också den under samma tak. Dessutom föreslås att hallen utformas på ett sätt att möjliggöra framtida breddning utmed ena sidan för läktare. Det innebär normalt att konstruktionen med bärande delar och takkonstruktion med mera redan från början behöver ta hänsyn till detta. En sådan hall ryms inte i Tallkrogen.

Fastighetskontorets översiktliga bedömning av investeringskostnaden

Att med någon större säkerhet bedöma kostnaden utan att veta var den nya hallen ska byggas och vilka markarbeten som behöver utföras, går naturligtvis inte. Kontoret avstår också från rena gissningar. Eventuella behov av till exempel grundförstärkning, sprängning, framdragnings av vatten och avlopp samt värme etcetera, är sådant som påverkar kostnaden. Många av de hallar som har byggts är grundlagda med platta på mark. Förutom att det ska finnas kylrör i ispisten rekommenderar Bandyförbundet också att lägga ner värmerör under betongglattan för att hindra att det bildas ständig tjäle eftersom hallen kanske används mer än sju månader per år och risk annars finns att marken under inte hinner tina mellan issäsongerna vilket leder till permafrost. Uppgifter i media som förekommit kring en hall i Tallkrogen talar om 80-100 mnkr, vilket då med dagens prisnivå skulle kunna jämföras med de hallar som några år tidigare byggts i Västerås 1997 (90 mnkr), Trollhättan 2009 (62,5 mnkr) eller Vetlanda 2010-2011 (61 mnkr). Finansieringen av dessa hallar varierar och kontoret har heller ingen kännedom om det handlar om hallar som byggts på befintliga utebanor eller om det rör sig om helt nya anläggningar där också ispisten ingår.

Olika möjligheter till finansiering

I remissen föreslås att olika möjligheter till finansiering ska utredas, inklusive alternativet med Stockholms stad som möjlig ägare eller delägare. Fastighetskontoret kan i det sammanhagen nämna att man nyligen gjort en utredning kring eventuell privat finansiering av en idrottshall. Kontoret konstaterade då utifrån inkomna anbud för ett specifikt projekt, att den nuvärdesberäknade hyran för anläggningen som skulle byggas och ägas privat och hyras ut till staden under hela avskrivningsperioden, blev betydligt högre än om staden själv skulle äga anläggningen. För de idrottsanläggningar som fastighetskontoret idag på uppdrag bygger och hyr ut med självkostnadshyra till idrottsförvaltningen, debiteras en internhyra där det ingår en kapitalkostnad med 2,85 % internränta (2013) räknad på en avskrivningstid om 33 år i normalfallet.

I ett tidigare svar på en remiss hösten 2012 om att låta privata entreprenörer bygga och äga idrottshallar, anger kontoret i sitt svar att skillnaden jämfört med om staden själv bygger och äger, kan uppgå till 70-75 procent eller till och med mer om ett restvärde för den förhyrda privata hallen också läggs in efter hyresperiodens utgång. Vid ett privat ägande tillfaller restvärdet inte staden.

Driftkostnad för en bandyhall

Drift- och underhållsansvaret för de idrottsanläggningar som fastighetskontoret hyr ut till idrottsförvaltningen fördelas enligt den gränsdragningslista som ingår som en del

av internhyresavtalet. Anläggningarna hyrs ut med kallhyra vilket innebär att hyresgästen betalar alla kostnader för värme, vatten och avlopp samt el. Hur stor den kostnaden beräknas bli beror på vilka förutsättningar som gäller för det specifika projektet.

Byggs en hall över befintlig isbana och befintlig kylmaskin används är kanske denna onödigt stor eftersom en hall normalt kräver mindre kyleffekt än en utebana. Dock finns samma effektbehov då isen i en hall ska tillverkas i början av säsongen. En utebana är normalt i drift under fem månader från mitten av oktober medan en hall beräknas vara igång under minst sju månader. Då isen i hallen ska tillverkas i september är det normalt varmare än i oktober och därför behövs lika stor effekt vid just det tillfället. Enligt bandyförbundets rekommendationer bör den installerade kyleffekten inte understiga 1200 kW. God ventilation och avfuktning är mycket viktigt för en bandyhall liksom belysning. För en arenaanläggning rekommenderas 750 lux per kvm, för en träningsanläggning lägre. Tillgängliga uppgifter om driftkostnader för de bandyhallar som byggts i landet är för övrigt mycket knapphändiga. Fastighetskontoret anser att en redovisning av beräknad driftkostnad för en bandyhall i Stockholm bör anstå tills det finns ett konkret projekt att utgå från.

Fastighetskontorets förslag

Många av de frågor som berörs i föreliggande remissvar är sådant som normalt redovisas i ett underlag för inriktningsbeslut. Om beslut om fortsatt utredning om byggande av en bandyhall i Stockholm fattas, vill fastighetskontoret medverka i detta arbete. Med hänvisning till ovanstående anser kontoret att remissen är besvarad och föreslår att fastighetsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till Kommunstyrelsens Stadsbyggnads- och idrottsrotel som svar på motionen.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 april 2013 att som svar på remissen hänvisa till vad som sägs i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Mehdi Oguzsoy (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Axel Nekham (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget 2013 med inriktning 2014-2015 anges att kommunstyrelsen i samarbete med idrottsnämnden under 2013 ska påbörja planeringen för att bygga en bandy- och skridskohall. Ett utredningsbeslut avseende en hall för att klara

Stockholmsområdets behov redovisades till nämnden i maj 2012. Därefter har ett förslag till kompletterande utredningsbeslut redovisats till nämnden i mars 2013 med förslag på placering, funktion och prestanda, ägande och uppdrag till fastighetskontoret. Ärendet bordlades till nämndsammanträdet i april 2013.

Hallen föreslås, enligt det kompletterande utredningsbeslutet, utformas så att både träningsverksamhet för bandy och skridsko inryms på en gemensam yta. Däremot kommer det inte att vara möjligt att åstadkomma en unik egen isyta för konståkningen i hallen med dess placering på Tallkrogens BP. Markutrymmet medger inte detta. Hallen blir en renodlad träningshall med en läktarkapacitet på ett par hundra åskådarplatser.

För skridskosporten innebär hallens planerade storlek att det blir möjligt att anlägga en 250 meters rundbana för träningsverksamhet. Ytorna sambrukas med bandyn.

Förvaltningen har nogsamt utrett olika möjligheter till finansiering av hallen och som ett resultat av detta föreslagit att en upphandling görs av en kommande byggtreprenad inom ordinarie gränssnitt i samarbete mellan idrottsnämnden och fastighetsnämnden. I uppdraget till fastighetskontoret ingår att uppförandet av en bandy- och skridskohall och övriga arbeten ska utföras i enlighet med stadens ”program för miljöanpassat byggande”. Vidare ska uppvärmningen i anläggningen ske med återvunnen värme.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av motionen om en träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm och anför därutöver följande.

Vi delar förvaltningens positiva syn på motionens förslag. Förvaltningen skriver om att idrottsnämnden planerar en träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Tallkrogen eller Gubbängen. Vi vill redan nu påpeka att särskilt vad gäller Tallkrogen är det viktigt att belysa trafiken och parkeringsmöjligheter. Oavsett etableringsplats är det viktigt att det är en miljövänlig och energieffektiv anläggning.

Reservation anfördes av Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

I Stockholmsområdet finns det inte någon inomhushall för bandy. Behovet har påtalats av bandyföreningar under flera år. Idrottsnämnden planerar en träningshall för bandy och skridsko på Tallkrogens bollplan vid Nynäsvägen. Beslut om en sådan hall

kommer troligen att fattas av idrottsnämnden under våren, och förvaltningen är mycket positiv till dessa planer.

Motionärerna föreslår att hallen ska innehålla träningsmöjligheter för bandy, skridsko och en separat yta för konståkning. Därtill ska det finnas möjlighet att bygga till läktare för eventuella elitmatcher i bandy. Ytan på Tallkrogens bollplan är begränsad och vi tror att det blir svårt att inrymma alla funktioner som miljöpartiet föreslår. Enligt uppgifter från idrottsförvaltningen så är det inte aktuellt med en särskild rink för konståkning. Antalet åskådarplatser kan som mest bli några hundra.

Tallkrogens bollplan är idrottsmark enligt gällande detaljplan, men det krävs ändå en planändring för att bygga en träningshall. Framtagandet av en ny detaljplan beräknas ta ungefär två år. Miljöpartiet föreslår att en träningshall ska börja byggas senast 2014 vilket är en alltför optimistisk tidplan. Mer realistiskt är att ett första spadtag kan ske 2014.

Enligt stadens miljöprogram ska samtliga nämnder och styrelser minska energianvändningen med 10 procent fram till 2015. Energieffektivt byggande är en förutsättning för att uppföra hallen. Energianvändningen för nya ishallar ska enligt idrottsnämndens miljöhandlingsplan vara på en nivå som är under befintliga ishallars. Miljöpartiets förslag att placera solceller på taket ser förvaltningen som en tänkbar idé och som komplement till övrig energianvändning.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Spånga/Bromstens bandyklubb

Spånga/Bromstens bandyklubbs remissvar daterat den 13 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Vi har följande särskilda synpunkter i ärendet:

1. Det är viktigt att bandyplanen görs tillgänglig för ungdomslag i Stockholm för såväl träning som match under både huvudsaklig säsong (november-februari) och försäsong.
2. Omklädningsrum måste vara dimensionerade för att husera minst ett helt bandylag med 16 spelare plus ledare inklusive tämligen skrymmande utrustning. Minst 6, helt fler omklädningsrum av denna storlek behövs.
3. Vi ser detta som i huvudsak en träningsanläggning, dvs publikkapaciteten kan vara högst begränsad. Den nybyggda bandyhallen i Uppsala skulle kunna vara en lämplig modell att efterlikna.

Svenska skridskoförbundet

Svenska skridskoförbundets remissvar daterat den 13 maj 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Isidrotterna bandy, konståkning och skridsko saknar goda träningsmöjligheter i Stockholm till följd av konkurrens med andra isidrotter, främst ishockey för konståkning men även för issporten short track. Vidare finns en begränsad issäsong utomhus för bandy och skridsko. Med detta som bakgrund har det då och då diskuterats att skapa en inomhusanläggning i Stockholmsområdet för att förbättra möjligheterna för idrottsföreningar inom dessa idrotter att bedriva sin verksamhet och utvecklas. Det är med glädje som Svenska Skridskoförbundet noterar att en motion nu väckts i denna för oss viktiga fråga.

Behov

Svenska Skridskoförbundet består idag av fem idrotter: hastighetsåkning, short track och långfärdsskridsko; inline och roller derby. De tre första idrotterna bedriver sin verksamhet på isytor medan de två sistnämnda använder sig av asfalt eller betong som underlag. Roller derby kan också genomföras inomhus i ”vanliga” idrottshallar. Samtliga sporter har en stark förankring i de traditionella kärnvärden svensk idrott vill förknipnas med, glädje, engagemang, friskhet och stimulans till aktivitet i olika åldersgrupper, från ung till äldre.

I Stockholms stad har Svenska Skridskoförbundet fem medlemsföreningar: Södermalms Idrottsklubb, Stockholm Speedskaters Inline- och skridskoklubb, Stockholm Roller Derby Club, The RS Roller Derby Klubb och Stockholms Skridskoseglarklubb. Utöver dessa föreningar finns ytterligare föreningar i Storstockholmsområdet som utnyttjar anläggningar inom Stockholms Stad: Idrottsföreningen Kamraterna Lidingö Skridsko och Sollentuna Skridskosällskap. Samtliga av förbundets idrotter bedrivs inom Stockholmsföreningarna och deras medlemsantal uppgår till omkring 15 000 personer, där merparten tillhör idrotten långfärdsskridsko. Skridskoförbundets idrotter bedrivs även i andra organisationer, t.ex. Friluftsrådet eller oorganiserat och därför tillkommer några tusen ytterligare utövare av skridskoidrotterna i Stockholmsområdet. Gemensamt problem för Skridskoförbundets idrotter i Stockholmsområdet är att de lider av bristen på anläggningar där sporterna kan utövas..

Hastighetsåknings- och träningsäsong på is som börjar i oktober och som sträcker sig till slutet av mars. I dagsläget är all verksamhet koncentrerad till Östermalms Idrottsplats, som är en fantastisk utomhusanläggning. Dessvärre är issäsongen alldeles för kort på denna idrottsplats då den brukar sträcka sig från början av december till början på mars. Detta innebär att flera månader av issäsongen går förlorade för föreningar som bedriver verksamhet inom hastighetsåkning. Det leder till att det blir svårare att rekrytera nya ungdomar till idrotten (ungdomarna vill generellt åka skridsko i första hand inte bedriva barmarksträning) samt

utvecklingsmöjligheterna för de som befinner sig inom idrotten blir sämre eftersom att issäsongen blir så kort.

Short track är en relativt ny idrott i Stockholm och den bedrivs idag av två-tre föreningar. Short track använder sig av ishockeyrinkar som isyta och därmed konkurrerar man med den betydligt större idrotten ishockey om istider. I dagsläget delar ofta hastighetsåknungen och short track på isytan, eftersom short track kan bedrivas innanför hastighetsbanan i många fall. Den senaste utvecklingen inom våra idrotter är att man går emot vad vi kallar för multiskate, detta innebär att föreningarna bedriver verksamhet inom flera av våra idrotter. Till exempel kan föreningar inom hastighetsåknungen bedriva träningsverksamhet i short track. Detta sker särskilt från sommaren tills säsongen startar i oktober och ger värdefull isträning inför hastighetssäsongen. Därmed finns ett intresse att ha tillgång till isytor motsvarande ishockeyrinkar långt innan oktober.

Långfärdsskridsko är en väldigt stor rekreations- och motionsidrott inom Stockholmsområdet som helst bedrivs på frusen sjö- eller havsis. Innan vattnen omkring Stockholm har frusit finns det ett stort behov av att träna på is för aktiva inom denna idrott. Som issäsongen ser ut idag får de tillgång till is först när banan på Östermalms IP öppnar i början på december. Med en ishall finns möjlighet till isträning tidigare på hösten samt under kvällstid då det är för mörkt för att vara ute på sjöisar.

Inline bedriver sin verksamhet sommartid och idrotten utövas dels på rundbanor (cirka 200 m) och på vägar och cykelbanor. Under våren och hösten finns ett behov av att träna inomhus för att få en vädersäker miljö med torrt underlag att träna på.

Roller derby är en ny idrott i Sverige som lider av stora anläggningsproblem i Stockholmsområdet. Idrotten växer snabbt och är i stort behov av en stabil tillgång till anläggningar för att bedriva sin verksamhet. I dagsläget har Stockholmsföreningarna (två stycken) mycket svårt att få tillgång till anläggningar som passar för deras verksamhet. Detta har uppmärksammats i Stockholms idrottsnämnd (protokoll 10/2012 § 143 och § 145).

Anläggningskapacitet

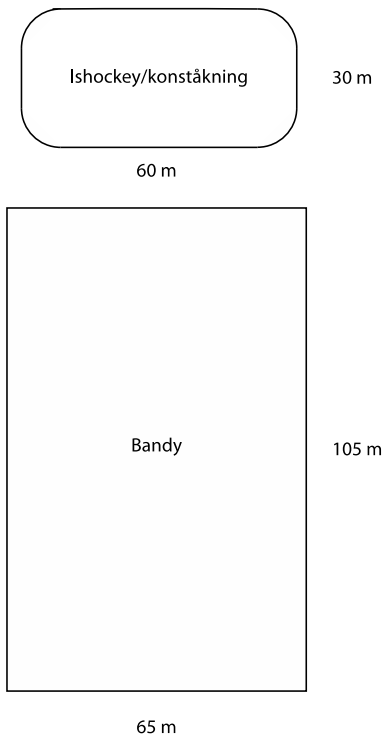
Nedan beskrivs de olika behov av ytor m.m. som våra idrotter har i en ny anläggning.

3.1 Anläggningsytan enligt motionen

Motionen föreslår att anläggningen ska innehålla:

En bandyplan, 105×65m (se figur 1)

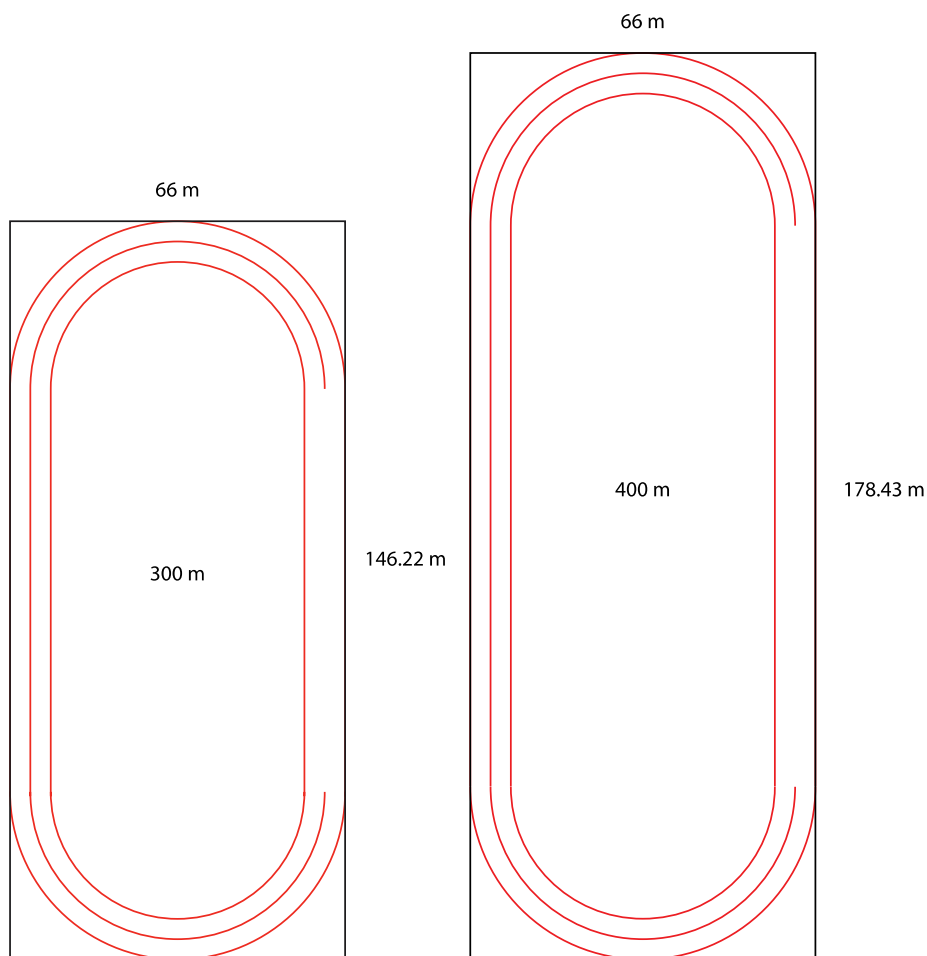
En konståkningsrink, 60×30m (se figur 1)

Figur 1 Storleken på en konståkningsrink och en bandyplan

Hastighetsåkning bedrivs normalt på 400m-banor och 333m-banor.

Träningsverksamhet kan också bedrivas på 250m-banor, vilka får plats på en bandyplan (105×65m). En anläggning som rymmer en 333m-bana eller en 400m-bana (se figur 2), vilket vi förordar som en lösning, kräver större isytor men ger å andra sidan fler möjligheter för anläggningen.

Figur 2 En 333m-bana och en 400m-bana för hastighetsåkning

Träningsverksamheten inom hastighetsåkning kan bedrivas på en bandyplan (250m-bana), på en 333m-bana eller 400m-bana. Vid tävlingsverksamhet kommer hastighetsåkning alltid att behöva tillgång till en 333m-bana eller en 400m-bana. Med dessa anläggningar skulle göra att både tränings- och tävlingssäsongen kan förlängas för hastighetsåkning i Stockholmsområdet, vilket kommer att stärka deras verksamhet och möjliggöra ökade satsningar på nyrekrytering av ungdomar till idrotten

En isyta med en 333m- eller 400m-bana kommer också Stockholmsområdets tusentals långfärdsskridskoåkare till nytta då de kan bedriva träningsverksamhet i anläggningen innan vattnen runt Stockholm fryser samt under kvällstid då det är för mörkt för att åka skridsko på sjöisar.

Konståkningsytan mäter samma storlek som den som används för short track vilket

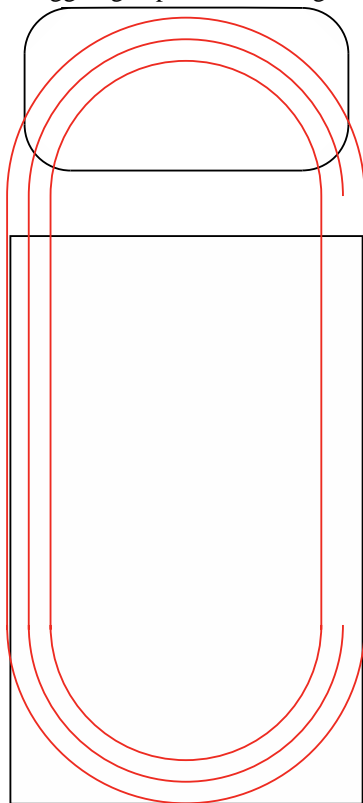
möjliggör både tränings- och tävlingsverksamhet i short track i hallen.

Under de delar av året som hallen inte används för isidrotter kan den komma till nytta för de föreningar som bedriver verksamhet inom inline och roller derby. Detta förutsätter att (betong)golvet i hallen utformas på ett sådant sätt att det är slätt.

3.1 Förslag 1 en anläggning med 333m-bana.

Eftersom den i motionen föreslagna anläggningen skall innehålla både en bandyplan och en separat yta för konståkning (motsvarande en ishockeyrink (60×30m) finns det möjlighet att placera en 333 meters-bana i samma anläggning, vilket möjliggör att tävlingsverksamhet för hastighetsåkning på skridskor också kan bedrivas i hallen.

Detta kan man åstadkomma genom att placera konståkningsrinken så att den ligger på kortsidan av bandyplanen och låter 333m-banans ena kurva gå genom rinken. Detta kan lösas genom att man har en öppningsbar sarg för rinken. Delar av kurvan hamnar i området mellan rinken och bandyplanen vilket kräver att detta område (åtminstone den del som utgör själva kurvan) är täckt av is. Vidare så kräver en 333m-bana att isytan är 66 meter bred, en vanlig bandyplan är 65 meter bred. Det föreslagna upplägget på anläggningen presenteras i figur 3.

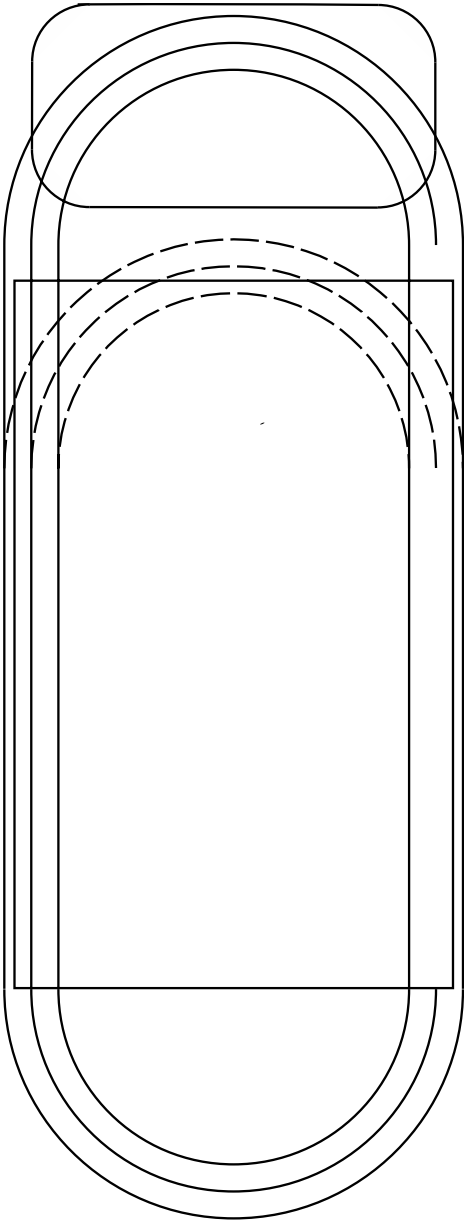

Figur 3 Förslag på upplägg av anläggningen för att passa in en 333m-bana tillsammans med bandyplanen och konståkningsrinken. Med denna lösning finns det möjlighet att bedriva både tränings- och tävlingsverksamhet för hastighetsåkning i hallen.

3.2 Förslag 2, en anläggning med 400m-bana

En anläggning med en 400m-bana är ännu något större än en anläggning med 333m-bana vilket kräver en större investering men det ger å andra sidan mer möjligheter till anläggningen. Ett förslag till upplägg på isytan för en sådan anläggning presenteras i figur 4.

Figur 4 Förslag på upplägg av anläggningen för att passa in en 400m-bana tillsammans med bandyplanen och konståkningsrinken. Man kan välja att förlänga bandyplanen något vilket ger möjlighet att bedriva aktiviteter även på en 333m-bana. (se text). Även i detta förslag placeras konståkningsrinken parallellt med bandyrinken och rymmer på så sätt den ena kurvan på 400m-banan. Detta innebär att även detta förslag kräver en sarg som är öppningsbar. Den andra kurvan hamnar utanför bandyplanen. I sin helhet är en 400m-bana knappt 180 m lång och 66 m bred.

En anläggning med 400m-bana enligt upplägget ovan skapar en multiarena för isidrotter. Upplägget innebär att minst två isidrotter alltid kan bedriva verksamhet i anläggningen. Bandy kan bedrivas samtidigt som konståkning eller short track. Skridskoaktiviteter (hastighetsåkning, långfärdsåkning och allmänhet) kan bedrivas samtidigt som konståkning och short track, men då på en 250m-bana. Även bandyträning kan genomföras parallellt men då på en icke fullstor bandyplan, om man har nät i anläggningen.

Om man väljer att förlänga bandyplanen något så att den streckade kurvan till 333m-banan (Figur 4) även kan användas möjliggör detta att bedriva skridskoaktiviteter på bana av tävlingsmått samtidigt som konståkning eller short track bedrivs på rinken.

3.3 Skyddsutrustning

Inom såväl hastighetsåkning som short track kommer åkarna upp i hastigheter av 45-50 km/timme vilket kräver att anläggningen har de skydd som krävs för att bedriva verksamheten. Det behöver således budgeteras för godkända skydd när anläggningen projekteras. Vänligen kontakta Skridskoförbundet innan en upphandlingsprocess av skyddskuddar för att få reda på det senaste regelverket på området.

3.4 Sidoutrymmen

Skyddskuddarna är skrymmande och det behöver planeras för lokaler för att förvara dessa. Föreningarna behöver också tillgång till förråd för att förvara deras utrustning i. Bandymålen och bandysargerna utgör en säkerhetsrisk i samband med aktiviteter inom hastighetsåkning. Därför behövs det också utrymmen för förvaring av bandymålen och bandysargerna, så att de kan flyttas till ett säkert avstånd från isytan. Det vore också önskvärt att ha en samlingslokal i anläggningen för samlingar, genomgångar och utbildningar.

3.4 Övrigt

I samband med byggandet av anläggningen önskar vi att det förbereds med kanaler för kabeldragning för elektronisk tidtagning.

Vi rekommenderar att man provar möjligheten att återanvända spillvärmens från kylanläggningen till att värma upp t.ex. omklädningsrum och andra sidoutrymmen.

Sammanfattning

Skridskoförbundet ställer sig mycket positiv till förslaget om en gemensam hall för bandy, konståkning och skridskosport. Skridskoförbundets samtliga idrotter (hastighetsåkning, short track, långfärdsskridsko, inline och roller derby) har glädje av den föreslagna anläggningen, dock att utformningen ytmässigt behöver göras något annorlunda än vad motionen anger.

Vi önskar att

1. de båda isytorna, bandyplanen och konståkningsrinken, placeras så att man kan få in åtminstone en 333m-bana men helst en 400m-bana för hastighetsåkning, långfärdsåkning och allmänhet i anläggningen.
2. det budgeteras för skyddskuddar i samband med projekteringen.
3. det finns utrymmen för förvaring av skyddskuddarna i anläggningen.
4. Det finns utrymmen för förvaring av bandymålen och bandysargerna på säkert avstånd från isytan.
5. det finns förråd för föreningarna inom anläggningen och att det finns en samlingslokal.
6. det förbereds med kanaler för dragning av kablar för elektronisk tidtagning.
7. anläggningen kan användas för inline och roller derby när det inte finns is spolad i hallen.

RESERVATIONER M.M.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Jakob Dalunde m.fl. (MP) enligt följande.

Att tillstyrka motionen

att i övrigt anföra

Fastighetsnämnden äger inte beslutet om nya träningshallar men kan alltid uttala sig generellt.

Miljöpartiet menar att motionärerna tar upp en viktig jämställdhets och hälsofråga. I detta ärende skulle lämpligen könsuppdelad statistik kunna ha presenterats att belysa hur stadens medel i dag fördelas mellan befintliga hallar.

Särskilt uttalande gjordes av Sonja Pagrotsky m.fl. (S) och Sebastian Wiklund (V) enligt följande.

Den 9 februari sa idrottsborgarrådet Regina Kevius till DN att det blir en ny bandyhall i Stockholm. Därav är det något uppseendeveckande att fastighetskontoret, om man läser tjänsteutlåtandet, ännu inte verkar ha fått några indikationer på hur den investeringen ska göras.

Vidare vill vi understryka vikten av att skridskoföreningar och konståkningsföreningar likväl som bandyföreningar tas med i den dialog som idrottsborgarrådet uttalat ska föras med föreningslivet om utformningen av anläggningen

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Mehdi Oguzsoy (V) enligt följande.

Bandyhallen placeras vid Gubbängens IP.

Nämnden anför därutöver följande:

Vi välkomnar förslaget att bygga en bandyhall i Stockholm men är skeptiska till placeringen vid Tallkrogens BP. Det är mycket bättre om bandyhallen byggs vid Gubbängens IP. Det finns tunga argument för det; det blir mycket billigare och det kan nyttjas av fler aktörer än bara bandy och skridskoåkning.

I remissvaret från kommunstyrelsen ärende 15) skriver man att placeringen i Tallkrogen omöjliggör konståkning medan det i utlåtandet tycks vara möjligt. Det här kan inte tolkas på annat sätt än att nämnden inte får båda placeringsalternativen

redovisade på ett neutralt sätt och det tyder på att tjänstemannautlåtet är styrt uppifrån. Får inte tjänstemännen frihet att utifrån sin kompetens och profession ta fram ärenden åt nämnden så är det djupt beklagligt och odemokratisk. Det är av yttersta vikt att tjänstemännens yrkesmässiga kompetens respekteras av såväl sittande majoritet som opposition.

Om man bygger bandyhallen i Gubbängen i stället för i Tallkrogen så kan man bygga en gymnastikhall för de miljoner som blir över. Det skulle dessutom gagna jämställdheten eftersom gymnastik mest utövas av flickor. Stockholmarnas skattemedel ska investeras på ett optimalt sätt för att ge bästa nytta för invånarna och inte som monumentbyggen över högeralliansens politiska företrädare.

Särskilt uttalande gjordes av Axel Nekham (MP) enligt följande.

Miljöpartiet tycker att det är glädjande att frågan om en bandy- och skridskohall för Stockholms föreningar nu är nära ett förverkligande.

Det är mycket viktigt ur jämställdhetssynpunkt att bland annat konståknningen ges goda förutsättningar att utöva sin sport. Förvaltningen bör i nära dialog med Stockholms Konståkningsförbund se till att konståkningssporten får tider i den nya anläggningen eller ges utökade tider i stadens befintliga anläggningar.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) enligt följande.

Att besluta i enligt förvaltningens förslag till beslut.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2012:66

2012:66   **Motion av Stefan Nilsson och Åsa Jernberg (båda MP) om en träningshall för bandy, konståkning och skridsko i Stockholm**
Dnr 328-1779/2012

Tre idrotter i Stockholm som saknar lämplig träningshall är bandy, konståkning och skridsko. Bristen på goda träningsmöjligheter är en stor begränsning för utövarna av dessa idrotter och för idrotternas potential att växa.

Bandy är en klassisk sport med gamla anor. Det var den stora arenaidrotten på is innan ishockeyn växte sig stark. Redan 1908 vann ett stockholmslag sitt första SM-guld och många stockholmslag har under årens lopp spelat i högsta serien. Sporten är speciell på så sätt att den på allvar bara finns i Norden och Ryssland och den är en viktig del av vårt kulturarv, när det gäller den idrottsliga delen av detta. Det finns redan bandyhallar i tolv kommuner i Sverige, där befolkningsunderlag och antal personer som spelar bandy är betydligt mindre än i Stockholm.

Bandy är en betydande ungdomsidrott i Stockholm med tusentals utövare. Den växer både som idrott för flickor/kvinnor och för pojkar/män. Bandy är skonsam för kroppen; skadefrekvensen är mycket lägre än inom exempelvis fotboll och ishockey, samtidigt som utövarna får en minst lika stark kondition. Ur folkhälsosynpunkt är det viktigt att bandyn ges förutsättningar att fortsätta vara en av de stora lagidrotterna i Stockholm, som exempelvis fotboll, ishockey, handboll, basket, volleyboll och innebandy. Med ett stort utbud av olika idrotter maximeras möjligheterna för att alla barn och unga ska hitta en idrott som passar just henne/honom.

Den stora vinsten med en träningshall för bandy är framför allt att tränings säsongen på bandyis - som är mer än tre gånger så stor som ytan för ishockey - kan förlängas med flera månader; från drygt fyra till ungefär sju månader. Detta är viktigt inte minst för att tillströmningen av barn och unga till sporten ska kunna fortsätta att öka.

Konståkningen är en av de populäraste idrotterna för flickor, med omkring 3 000 utövare i Stockholmsregionen, varav över 90 procent flickor/kvinnor. All konståkningsträning i Stockholm bedrivs idag på hockeyrinkar, trots att det är en annan typ av is som används för konståkning jämfört med ishockey, dessutom på sena och oattraktiva tider. Det är på tiden att konståkningen får en egen plats för inomhus träning - där man inte behöver konkurrera med ishockeyn - vilket skulle bli ett lyft för denna idrott. Dessutom skulle en egen plats för konståkningssporten i Stockholm innebära bättre möjligheter för tävlingar för barn och unga.

Skridskon är den tredje vinteridrotten på is som saknar träningsmöjligheter inomhus. Det finns utmärkta möjligheter för träning under vintersäsongen, bl. a. på Östermalms IP och Zinkensdamms IP, men månaderna före denna startar så saknas träningsmöjligheter. Därför skulle en hall innebära ett lyft också för skridskosporten.

Vid bygge av en gemensam hall för de tre sporterna behövs bredvid bandyisen anläggas en separat yta för konståkning, som har samma mått som en ishockeyrink. Däremot fungerar bandyisen bra som träningsplats för skridskoåkning eftersom det inte är tävlingsmått som behövs, utan en ren träningsplats för skridsko, att använda tidigt på säsongen innan det blir möjligt att träna utomhus.

En gemensam hall för de tre sporterna skulle också innebära samordningsfördelar eftersom det skulle innebära att barn och ungdomar lätt skulle kunna pröva på flera olika vinteridrotter under samma tak.

Stockholms kommunfullmäktige bör besluta att en träningshall för bandy, konståkning och skridsko ska byggas i Stockholm senast 2014. Olika finansieringsalternativ bör undersökas, inklusive att Stockholms stad är möjlig ägare eller delägare av hallen.

Idrottsförvaltningen har utrett lämplig plats för en hall för bandy och med plats för is för konståkning. De har kommit fram till att Tallkrogen och Gubbängen är de två platser i Stockholm som är mest lämpliga. Det första steget som behöver tas är att fastställa vilken av dessa två platser som bör väljas.

Hallen bör utformas på ett sådant sätt att det i framtiden är möjligt att bredda den och bygga läktare på ena sidan, för att möjliggöra elitmatcher i

bandy. Det är viktigt att den mest miljövänliga och energieffektiva tekniken används för hallen. Taket på hallen är en resurs för solceller och hallens tak bör förses med detta. Priset på solceller har under de senaste tre åren sjunkit kraftigt och nu är priset på el från solceller jämförbart med priset för att köpa el på marknaden.

Vi föreslår att fullmäktige beslutar att

1. en hall för bandy, konståkning och skridsko ska byggas i Stockholm
2. först ska en plats för hallen fastställas
3. hallen ska ha separata isytor för bandy/skridsko resp. konståkning
4. olika möjligheter till finansiering av hallen ska utredas, inklusive alternativet med Stockholms stad som möjlig ägare eller delägare
5. hallen utformas på ett sådant sätt att det i framtiden är möjligt att bredda hallen och bygga läktare på ena sidan
6. hallen ska byggas med bästa möjliga teknik avseende miljö och energi
7. hallen ska förses med solceller på taket

Stockholm den 20 november 2012

Stefan Nilsson

Åsa Jernberg